

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	17.01.2025 15:08:55 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86, 90101 Oulu
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö, 30.10.2024 (POPELY/2433/2021)

Metsähallituksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen Natura-arvioinneista, Kärämäki ja Pyhäjärvi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksen liitteinä olevista Natura-arvioinneista.

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankealueen pinta-ala on yhteensä n. 7 872 hehtaaria. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa enintään 53 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteen hankevaihtoehtoon sisältyy myös 456 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue. Ns. nollavaihtoehtoon lisäksi hankkeessa on 3 toteutusvaihtoehtoa:

- VE1: Rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 ha kokoinen aurinkovoima-alue. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärämäelle ja Pyhäjärvelle.
- VE2: Rakennetaan 36 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärämäelle.
- VE3: Rakennetaan 17 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella Pysäysperän sähköasemalla tai itäpuolella Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kV + 110 kV ilmajohdoilla. Hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirron osalta kuutta eri vaihtoehtoa. Sähkönsiirtoreittien pituus on vaihtoehdosta riippuen 25-41 km. Pääosin reitit sijoittuvat uuteen johtokäytävään.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsevat Metsähallituksen hallinnassa olevat Nurmesjärven (SPA, FI1101802) ja Latvakankaan (SAC, FI1101804) Natura 2000-alueet, joille on laadittu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset Natura-arvioinnit. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinneista em. Natura-alueiden hallinnasta ja hoidosta vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena.

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Metsähallitus lausuu Natura-arvioinneista seuraavaa:

Nurmesjärven Natura 2000-alueen Natura-arviointi

Nurmesjärven Natura-alue on n. 259 hehtaarin kokoinen lintuvesialue, jonka suojeluperusteisiin kuuluu yli 30 alueella pesivää ja/tai levähtävää lintulajia.

Lähtöaineisto

Natura-arviointiin on ollut käytettävissä tuoreita alueella tehtyjä linnustoselvityksiä, mm. Helmi-ohjelmassa tehdyt lintuvesilaskennat vuodelta 2023. Hankkeessa on myös tehty kesällä 2024 linnustoseurantaa 27.5.-17.7. välisenä aikana (8 maastopäivää, yhteensä 48 tuntia), tarkoituksena etenkin kerätä tietoa Natura-alueella esiintyvien alueen suojeluperusteena olevien lintulajien liikkeistä Natura-alueelta hankealueen suuntiin.

Natura-arvioinnissa ei mainita, että alueella olisi tehty varsinaista muuttolintuselvitystä. Hankkeen YVA-selostuksesta käy ilmi, että hankkeessa on tehty muutonseurantaa vuonna 2021, keväällä 5 päivää ja syksyllä 3 päivää (4.-8.5. ja 28.-30.9.). Seurannassa keskityttiin tarkkailemaan vain hankealueen ylittävää linnustoa. Hankkeessa on hyödynnetty myös muissa lähialueen tuulivoimahankkeissa tehtyjä muutonseurantoja.

Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperustelajeihin kuuluu pesivien lintulajien lisäksi runsaasti alueella levähtäviä lajeja. Metsähallitus huomauttaa, että Natura-arvioinnin lähtötiedoissa ei ole erikseen huomioitu levähtävien lajien tai niiden lentoreittien selvittämistä. Arvioinnin pohjatietona käytetty Helmi-ohjelman lintuvesilaskenta (2023) keskittyi alueen pesimäaikaiseen linnustoon.

Vaikutukset alueen suojeluperusteisiin

Natura-arvioinnin kappaleessa 9 on esitetty yhteenveto hankkeen keskeisistä vaikutusmekanismeista sekä vaikutuksen suuruudesta Natura-alueiden suojeluperusteina oleviin lajeihin. Taulukossa 9-2 on vertailtu eri hankevaihtoehtojen ja sähkönsiirtoreittien aiheuttamia muutoksia. Taulukon perusteella mikään vaikutusmekanismeista ei aiheuttaisi suojeluperustelajeille vähäistä suurempia vaikutuksia. Metsähallitus huomauttaa, että taulukossa esitetyt arviot eivät ole johdonmukaisia sanallisen arvioinnin kanssa, jossa mm. osa taulukossa vähäisiksi arvioituista vaikutuksista todetaan kohtalaisiksi.

Natura-arvioinnin perusteella on vaikea hahmottaa, kuinka suuria törmäysriskejä erityisesti eri sähkönsiirtovaihtoehdot voivat aiheuttaa. Tämä johtuu mm. siitä, että kesällä 2024 tehdyssä linnustoseurannassa havainnoituja lentoreittejä ei ole esitetty

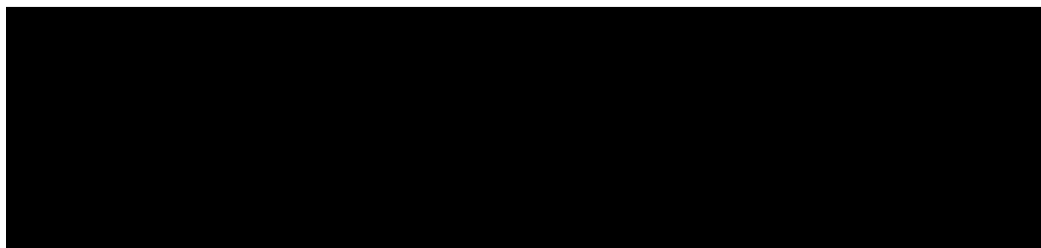
Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

kartoilla. Selvityksen tuloksista on hyvin vaikeaa saada selville, mitä havaintoja eri hankevaihtoehtojen alueilla on tehty, jolloin vaihtoehtojen vertailu tulosten pohjalta ei käytännössä onnistu. Metsähallitus näkemyksen mukaan etenkin Natura-alueen etelä- ja luoteispuolelta kulkevat sähkönsiirtoreitin vaihtoehdot (SVEA1, SVEA2, SVEB1 ja SVEB2) voivat olla riskialttiita Natura-alueelle saapuvien ja sieltä lähtevien muuton aikana Nurmesjärvellä levähtävien lajien kannalta.

Natura-arvioinnin mukaan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden vaikutusalueen hankkeiden kanssa. Metsähallitus huomauttaa, että arvioinnissa ei ole tarkasteltu muuttavan lajiston osalta hankkeen ja lähialueen muiden hankkeiden yhteisvaikutuksia Nurmesjärven alueen saavutettavuuteen ja houkuttelevuuteen lepäilyalueena, vaan arvioitu lähinnä hankkeen vaikutuksia muuttolennossa olevien lintujen käyttäytymiseen. Arvioinnissa todetaan tuulivoima-alueiden ja Natura-alueen välisille alueille jäävän vähimmillään noin 2,5 kilometrin levyisiä vapaita lentoväyliä, mutta niiden suuntaa ja riittävyyttä ei ole tarkasteltu muutonseuranta-aineiston, Natura-alueen lepäilijälaskentojen eikä tutkimustiedon valossa. Useiden lajien tyypillisestä muuttokäyttäytymisestä (mm. lentokorkeudet, vuorokaudenaika) ja muuttolennon aikaisesta välttämiskäyttäytymisestä on olemassa tutkimustietoa, mutta lepäilyalueiden saavutettavuuteen vaikuttavat seikat tunnetaan huonommin. Kattavat lepäilijälaskennat ja lepäilijöiden muuttoreittien seuraaminen ovat työläitä toteuttaa, mutta Nurmesjärven kaltaisella herkällä kohteella riskien tarkempi selvittäminen olisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan perusteltua.

Arvioinnissa ei ole pystytty riittävästi perustelemaan, etenkin tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta, miksi Natura-alueelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia. Hanke sijoittuu hyvin lähelle Natura-aluetta, ja laajimmassa hankevaihtoehdossa Natura-alue tulisi lähes ympäröidä tuulivoimaloilla ja hankkeen sähkönsiirtoreiteillä, jotka lähimmillään sijaitsevat vain muutamien satojen metrien päässä Natura-alueesta. Metsähallitus painottaa, että Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaaakuntakaavaa varten laaditussa Natura 2000-verkoston riskianalyyssissä Nurmesjärven Natura-alue on luokiteltu SPA-alueeksi, jolle muodostuu suurin potentiaalinen riski vaikutusalueelle suunnitteilla olevista tuulivoimahankkeista.

Salassa pidettävä osuus alkaa

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Salassa pidettävä osuus päättyy

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa on esitetty mahdollisia haitallisia vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä, joista yhtenä mainitaan kosteikon perustaminen hankealueeseen sisältyvälle turvetuotantoalueelle. Hankkeen vaihtoehdossa VE1 turvetuotantoalueelle rakennetaan aurinkovoimaa, ja lievennystoimenpiteenä pieni osa nykyisten turvetuotantoalueiden kosteikoista säilytettäisiin linnuille soveltuvana ruokailu- ja levähdysalueena. Turvetuotantoalueille ja niiden läheisyyteen suunnitellaan myös tuulivoimaloita, eniten hankevaihtoehdossa VE3.

Metsähallitus pitää riskialttiina lintujen houkuttelua lähemmäs hankealuetta mahdollisen ekologisen loukun syntymisen vuoksi. Hankkeen selvityksissä toukokuussa 2024 turvetuotantoalueiden kosteikoilla havaittiin ruokailevan runsaasti pikkulokkeja, joiden arvioitiin mahdollisesti kuuluvan Natura-alueen pesimäkantaan. Pienet loppilinnut ovat Natura-alueen lintuyhteisön avainlajeja, joiden pesimäyhdyskuntien turvaaminen on keskeistä myös muiden suojeluperustelajien kannalta. Arvioinnissa tunnistetaan loppilintujen kohonnut törmäysriski ennen kaikkea tuulivoimaloiden sijoituessa lähelle loppien pesimäyhdyskuntia.

Johtopäätökset

Edellä mainitut seikat huomioiden Metsähallitus katsoo, että Nurmesjärven Natura-arviointia ei voi kaikilta osin pitää asianmukaisena. Keskeisiä perusteita ovat arvioinnin pohjatietojen puutteet Natura-alueella levähtävien lintulajien osalta sekä epävarmuus hankkeen vaikutuksista liittyen mm. lepäilyalueen saavutettavuuteen. Metsähallituksen arvion mukaan etenkin merkittävien yhteisvaikutusten syntymistä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ei voida sulkea pois, varovaisuusperiaate huomioiden.

Latvakankaan Natura 2000-alueen Natura-arviointi

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Latvakankaan Natura-alue on pienialainen (26 ha) tuoreista kangasmetsistä ja korpipainanteista muodostuva kohde, jonka suojeluperusteina ovat kaksi luontotyyppiä; boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Alueen suojeluperusteisiin ei kuulu luontotyyppien lisäksi lajeja.

Vaikutusmekanismit

Natura-arvioinnissa on Metsähallituksen näkemyksen mukaan tunnistettu ne vaikutusmekanismit, joiden kautta Natura-alueen suojeluperusteille on mahdollista aiheutua vaikutuksia hankkeen toteutuksesta. Tässä tapauksessa vaikutuksia on mahdollista aiheutua lähinnä reunavaikutuksen kautta lähelle sijoittuvien rakentamisen ja puuston poiston myötä, sekä vesistövaikutusten kautta.

Vaikutukset alueen suojeluperusteisiin

Lähimmät hankkeen toimenpiteet sijoittuvat n. 260 metrin etäisyydelle Natura-alueesta, jossa on tarkoitus leventää olemassa olevaa metsäautotietä sekä rakentaa alle 100 metrin pituinen osuus uutta tietä. Tien leventämisen myötä reunavaikutus vahvistuu, mutta etäisyyden todetaan olevan riittävä Natura-alueeseen nähden, jotta vaikutus ei ulotu sinne asti. Reunavaikutusta ei arvioida syntyvän myöskään tuulivoimalapaikkojen avoimista alueista, joista lähin on suunniteltu n. 750 metrin etäisyydelle Natura-alueesta. Sähkönsiirtoreitit sijaitsevat lähimmillään n. 5 km etäisyydellä Natura-alueesta, joten vaikutuksia ei arvioida syntyvän niidenkään osalta.

Natura-aluetta lähin tuulivoimalan paikka sijoittuu osittain vedenjakaja-alueelle, josta vedet virtaavat osittain kohti Natura-aluetta ojaverkostoja myöten. Arvioinnin mukaan voimalapaikan läheisyydestä Natura-aluetta kohti valuvat vedet kertyvät ojaverkostoon, johon voi rakentamisaikana aiheutua tilapäistä samentumaa. Myös olemassa olevan tien parantamisesta Natura-alueen tuntumassa voi aiheutua tilapäistä samentumaa, jonka arvioidaan voivan ulottua Natura-alueen laidalla olevaan ojaan asti. Arvioinnissa todetaan, että tien parantamisessa tulee kiinnittää huomiota kiintoaineskuorman vähentämiseen mm. ajoittamalla toimenpiteet tulvahuippujen ulkopuolelle. Arvion mukaan hankkeen rakentamistoimenpiteillä ei ole vaikutusta Natura-alueen vesitasapainoon tai vedenlaatuun, huolimatta mahdollisista vähäisistä ja tilapäisistä muutoksista Natura-alueen rajalla olevassa ojaverkostossa.

Hankkeella ei arvioida olevan kumuloituvia yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa, jotka heikentäisivät Natura-alueen suojeluperusteita. Koska vaikutuksia suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ei arvioida syntyvän, ei hankkeella myöskään arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia Natura-alueen eheyteen.

Johtopäätökset

Osittain salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom. 14 kohta)

Metsähallituksella ei ole huomautettavaa Natura-arvioinnin johtopäätöksiin. Kuten arvioinnissa on tuotu esiin, etenkin Natura-aluetta lähimpien teiden parantamisessa/rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kiintoainekuormituksen pysymiseen mahdollisimman alhaisena.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun erityisasiantuntija Heli Suurkuukka ja maankäytön erityisasiantuntija Teija Turunen.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, Luontopalvelut

Tiedoksi Kärsämäen kunta, Pyhäjärven kaupunki